

F. t. l. om ændr. af l. om foranstaltn. mod lærermangelen i folkeskolen.

endnu ikke oplysninger om, hvor mange af disse stillinger der er besat.

Siden 1965 er der opbygget en statistik i undervisningsministeriet, der i højere grad end hidtil gør det muligt at følge lærersituationen. I denne statistik er både folkeskolens behov for lærere og udbuddet af seminarieuddannede lærere opgjort i løntimer. På grundlag af statistikken har man udarbejdet nedenstående beregning af udbud og behov for årene 1967-68 til 1971-72. Beregningen *forudsætter uændrede forhold* med hensyn til klassekvotient, løntimeforbrug pr. klasse, lærernes faktiske gennemsnitlige timetal (36,6 løntimer om ugen) m. m.

Løntimeudbud: Løntimebehov: Balance:

1967-68	1.113.884	1.193.047	÷ 79.163
1968-69	1.167.906	1.202.788	÷ 34.882
1969-70	1.240.996	1.212.319	28.677
1970-71	1.313.281	1.228.595	84.686
1971-72	1.392.191	1.250.506	141.685

Faglærere, vikarer og andre ukvalificerede lærerkræfter repræsenterer for tiden mindst 80.000 løntimer, og når disse lægges til udbuddet, må der efter beregningen ventes at fremkomme et overskud af lærere i 1968-69, der svarer til 45.-50.000 løntimer eller ca. 1.400 stillinger.

På denne baggrund anser undervisningsministeriet det for muligt og nødvendigt at foretage en beskedent lempelse af normeringsbegrænsningerne, der jo er begrundet i de senere års lærerunderskud. Der vil derfor i forbindelse med, at normeringskemaer til brug ved normeringsberegningen for 1968-69 udsendes i februar 1968, blive foretaget en ændring af lærermangelscirkulæret af 1962, sådan at der udover de stillinger, cirkulæret berettiger til, kan oprettes én stilling for hver 20 klasser pr. normeringsenhed. Denne lempelse vil komme de skolevæsenere til gode, der ikke har mulighed for at oprette stillinger med dispensation efter de ovennævnte cirkulærer af 6. april 1962 og 21. februar 1963, der kun gælder for skoler med under 20 klasser, og lempelsens almindelige form har den fordel fremfor ændring af enkelte dele af normeringssystemet efter cirkulæret af 5. marts 1962, at der kan lempes yderligere eller strammes ud fra en vurdering af lærersituationen for et år ad gangen. Ændringer inden for de forhold, der som ovenfor nævnt er forudsat konstante i beregningen af udbud og behov, vil således kunne medføre, at der igen bliver et underskud af lærere, der kan begrunde tilbagevenden til en normering alene på grundlag af cirkulæret af 5. marts 1962. Hertil kommer, at virkningerne af en

lempelse bedst kan overskues og holdes under kontrol, når det hidtidige samspil mellem de enkelte lærermangelsforanstaltninger indbyrdes bevares. Da en generel nedsættelse af klassekvotienterne og dermed af grundlaget for beregningen af klassetal og stillinger efter cirkulæret af 5. marts 1962 ville forrykke dette samspil, vil det endnu en tid være ønskeligt at benytte bemyndigelserne i loven til at udskyde det tidspunkt, hvor folkeskolelovens regler om nedsættelse af elevtal træder i kraft.

Sideløbende med den ovennævnte adgang til normering af yderligere stillinger i 1968-69 vil vikarsendelserne fra seminarierne kunne indskrænkes. Udsendelserne vil bortfalde helt, når den nye læreruddannelse afløser den gældende.

I tilknytning til udvidelsen af adgangen til at normere lærerstillinge efter cirkulæret af 5. marts 1962 vil man gøre kommunerne opmærksom på, at de almindelige normeringsregler i de godkendte skoleplaner gælder ved siden af lærermangelscirkulæret, og at der ikke må normeres flere stillinger, end disse regler giver mulighed for. Endvidere vil man indskærpe pligten til at opslå de stillinger, et skolevæsen er berettiget til, ligesom man vil henstille, at eventuelle nedsættelser af antallet af overtimer, som måtte følge af den udvidede normeringsadgang, fortrinsvis — medmindre pædagogiske hensyn eller andre særlige hensyn gør sig gældende — bør omfatte lærere, der for tiden bestrider et uforholdsmæssigt stort antal overtimer, og have karakteren af begyndelsen til en gradvis nedsættelse.

6. Forslaget om forlængelse af loven.

Loven og de foranstaltninger, der er foretaget efter dens bemyndigelser, er begrundet i lærermangelen, og det må derfor ses som en forudsætning bag loven, at foranstaltningerne afvikles så snart og i det omfang, lærersituationen giver mulighed for det. Man må dog herved være opmærksom på, at den foran anførte beregning af løntimeudbud og -behov forudsætter uændrede forhold på en række områder, hvor det er næsten givet, at udviklingen vil medføre ændringer, og at selv små ændringer vil kunne give store udslag i den opstillede balance. Det er derfor nødvendigt, at afviklingen foretages med stor forsigtighed, og at der er mulighed for at bremse den, hvis tallene giver grund til det. Dette kan kun lade sig gøre, hvis lovens bemyndigelse opretholdes endnu en tid, og på denne baggrund foreslår man loven forlænget i endnu en 3-årig periode.